

**Ministerská konference
22. – 24. června 2020**

MECHANISMUS PROVĚREK OBCHODNÍ POLITIKY

TOMÁŠ KONEČNÝ

Jedním ze základních pilířů fungování WTO je tzv. mechanismus prověrky obchodní politiky (TPRM, *Trade Policy Review Mechanism*; MEPC, *Mécanisme d'examen des politiques commerciales*). Zavedením tohoto mechanismu v roce 1995 se propojil celý mnohostranný obchodní systém, neboť uvádí v život nejen soubor pravidel světového obchodu, ale umožňuje pravidelné a systematické kontrolování jeho naplňování.

Na základě Dohody o prověrkách obchodní politiky, která je dnes nedílnou součástí Dohody o vzniku WTO (obdobně jako GATT, GATS, Dohoda o urovnávání sporů a další) byl zřízen Orgán pro přezkoumávání obchodní politiky (TPRB, *Trade Policy Review Body*), jehož členy jsou automaticky všichni členové WTO. Tento orgán sestavuje plán pro provádění prověrek jednotlivých zemí pro každý rok, poskytuje prostor pro projednání předložených zpráv, diskuze nad jejich závěry a zabezpečuje jejich zveřejňování.

Základním smyslem mechanismu je přispět k dodržování pravidel a závazků WTO jednotlivými členy. Nedílnou součástí mechanismu je též možnost členů vyjasnit a obhájit vlastní obchodní politiku ostatním členům WTO. V rámci WTO existuje obrovská databáze údajů o jednotlivých segmentech ekonomické politiky jednotlivých členů, jde však o informace do značné míry roztržštěné do svých tematických celků. Opatřit si celkový pohled na obchodněpolitické klima je dalším smyslem mechanismu obchodní prověrky.

Cílem mechanismu je dále zajistit transparentnost v rámci regulací jednotlivých států a bezprostředně zpřístupnit tyto poznatky privátní sféře. Informace z prověrky obchodní politiky bývají ihned po ukončení procesu zveřejňovány.

Obchodní politika a praktiky všech členů jsou přezkoumávány v určitých intervalech. U čtyř nejvýznamnějších účastníků světového obchodu, tj. EU, USA, ČLR a Japonska probíhá přezkoumávání každé dva roky, u šestnácti dalších zemí, což jsou Austrálie, Brazílie, Hongkong, Indie, Indonésie, Kanada, Korejská republika, Malajsie, Mexiko, Norsko, Saudská Arábie, Singapur, Švýcarsko, Thajsko, Tchajwan a Turecko, je obchodní politika posuzována každé čtyři roky, ostatní členové jsou před TPRB slyšeny každých šest let, nicméně pravidla umožňují stanovit delší časové období pro nejméně rozvinuté a slabé státy.

Členské státy WTO pravidelně informují organizaci – a jejím prostřednictvím i další členy – o zvláštních opatřeních, obchodní politice či jiných oznámeních („notifikací“) se vztahem k obchodu. V určeném intervalu jsou pak jednotlivé státy vyzvány k představení své politiky před TPRB, který posuzuje obchodní politiku členských států na základě dvou předložených dokumentů:

- 1) Komplexní zpráva člena WTO, jehož obchodní politika a praktiky jsou podrobeny zkoumání.
- 2) Zpráva připravená sekretariátem WTO, v níž jsou zahrnuta zjištění o obchodní politice na základě notifikací a konzultací s představiteli dotyčné země.

Vzhledem k nedostatku času na samotném zasedání pak TPRB předem rozesílá také zaslané otázky jednotlivých členům WTO přezkoumávanému členovi a jeho odpovědi na tyto, které se pak mohou projednávat.

Přezkoumávání se neomezuje pouze na obchodní politiku dané země, cílem zkoumání jsou i otázky ekonomického prostředí, včetně fiskální politiky a makroekonomické stability, zaměstnanosti, obchodu a životního prostředí či úrovně ochrany práv duševního vlastnictví.

Celý mechanismus je založen na prezentaci obou zpráv a následné rozpravě nad nimi. Výsledkem přezkumu je jednak souhrnná zpráva o politice členského státu se vztahem k obchodu, která umožňuje široké veřejnosti se seznámit s obchodními praktikami dotyčné země, ale i se zpětnou vazbou k této politice, a dále informace o postavení dané země v ekonomickém prostředí, což je realizováno formou protokolu ze zasedání.

Stránky WTO o přezkoumávání obchodní politiky:

http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tpr_e.htm

Zdroje:

Dvořák Pavel: Základy mezinárodní obchodní politiky, Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999

Evenett, Simon J., Hoekman, Bernard M. (eds.): Economic development and multilateral trade cooperation, Světová banka, 2006

Šroněk Ivan: Světová obchodní organizace, Praha: Vysoká škola ekonomická, 2001

Štěřbová Ludmila: Aktuální otázky vývoje Světové obchodní organizace, Praha: Vysoká škola ekonomická – Fakulta mezinárodních vztahů, 2001

Trade policy reviews: ensuring transparency In Understanding the WTO [online], <http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm11_e.htm>, poslední přístup 30. 6. 2011

The Trade Policy Review Body (TPRB) [online], <http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tprbdy_e.htm>, poslední přístup 30. 6. 2011